

Előzetési díj helyben:

Egész évre 8 frt
Félévre 4 frt
Negyedévre 2 frt
Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:

Egész oldal 20 frt
Fél oldal 10 frt
Negyed oldal 5 frt
Ezenfelül minden hirdetésnél
30 kr kintost. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:

VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca
337. házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vetetnek fel.

„Nyilttér“ sorra 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr és a kintostári illeték számítottatik.

Előre nem látott okok miatt a „Szabadság“ még egy időre CSAK VASÁRNAP jelenik meg s ez állani fog addig, amíg az újabb megjelenési határnapok megállapíttatnak.

SZERDÁN, PÉNTEKEN

tehát lapunk nem jelenhetik meg. Bekövetkező változásokról annak idején lapunk olvasói értesítve lesznek.

Szabadkán, 1893. évi november 18.

A „SZABADSÁG“
kiadóhivatala.

Rendőrségünk és a csavargók.

A szabadkai rendőrségnek egyik átka volt a múltban, átka ma is és marad bizonytalan ideig, hogy a házalókat, betolakodó kéregetőket, különféle cím alatti könyör-adománygyűjtőket s egyéb himpelleket szélnek ereszt városszerte, hogy házról házra bejussanak valami czim alatt kérjenek, sőt követelhesenek segílyt.

Lehet, hogy ez a rendőri megfontolatlanság így van más városokban is, lehet hogy igazolványaikkal az ilyen csavargók becsapják más város rendőségét is, lehet, hogy már a belügyministeriumnál követik el az első hibát,

amikor az országos koldulhatásra a kormány engedélyt megadják. S ez az ami végett rendőrségünket ezuttal nem megéróni, csak kérni akarjuk a közönség nevében: ha el tudja tolonczoltatni azt a szerencsétlen cigány csapatokat, tolonczoltassa haza az ilyen országos csavargókat is.

Van a csavargóknak azonban egy másik veszedelmesebb osztálya is: a „Fechtbluderek“ akik jórészt a büntető igazságszolgáltatás körmei elől szöknek, csatangolnak országosan, nem kell nekik rendőri engedély sem, azért mégis házalnak, s ha nappal nem sikerül elcsipni néhány napi élelemre valót, elviszik azt éjjel onnét, ahol nappali kódorgásukban a betörésre alkalmas helyet felfedezheték.

A szabadkai rendőrségnek a vasuti állomáson rendszeren künn vannak egyes közegei, de azok maguk sem tudják mi az ő teendőjük az indóháznál az utasokkal szemben, mert nem megy ki élelmes ember felügyelni az utasokra, csupán egy-két közrendőr álldogál a pénztárnál vagy a nép között anélkül, hogy tudná, miszerint neki az utasok között más hivatása is van.

De ha így van, nekünk ez így is jó. Mégis csak van egy-két szál rendembere az utasok között, s így legalább ott a helyszínén botrány nem történhetik(?).

De:

Tudja-e azt a mi kapitányságunk, hogy a legveszedelmesebb csavargók, betörő tolvajok s egyéb országosan körözött gazemberek nem igen fordulnak meg a szabadkai indóháznál, hanem kigyalognak a legközelebbi zóna állomásra mint például Csikeria, Kelebia, Tavankut Békova, Palics vagy másik közelfekvő kis állomásra, és ott a lehető legnagyobb uri kényelemmel vasutra ülnek s utaznak tovább, anélkül hogy egy tanyai kutyaugatáson kívül más hangot is hallanának amely nekik szól.

Ezeken az állomásokon már közrendőrnek sincs nyoma, itt már nemcsak a csavargók utazhatnak bátran, de agyba-főbe verhetik egymást az utasok is, anélkül hogy volna egy szál réndőr legalább aki feljegyezhetné az ott történeteket. Pedig most már vannak tanyai rendőrségeink külön laktanyákkal szervezve. A pusztai rendőri laktanyák egy biztossal élükön többnyire közel fekszenek az indóházhoz, s úgy sem tesznek semmit

TÁRCZA.

Kövessy Albert bohózata.

A magyar szinirodalom terén a „Peleskei nótárius“-on kívül nem igen termett számba menő bohózat; innen magyarázható tehát, hogy a bohózat elméletének írója Aristophanes komediáit, Kotzebue, Molière és mások hasonszerű munkáiról, a németnek jelenleg gömbamódon termő Localposseiról, a francozia vaudeville-eiről bőven emlékszik meg, míg a magyar bohózatokról pár sorban beszámol.

A magyar szinészet ujjászületése és annak felvirágozása óta számtalan kísérlet tétetett e téren is kisebb-nagyobb szerencsével: Csak kísérlet, mert valljuk be, hogy a mily nehéz áthághatatlan, tehát teljesen elkülönítő határt vonni a felsőbb és alsóbb vigjátékok között, épen oly nehéz az alsóbb vigjáték és bohózatot egymástól elválasztani. „E határvillongást — mondja egy kritikus — még inkább növeli az, hogy mindkettő az alsóbb és realistiкусabb komikum fogalmait érvényesíti és alkotásaiban teljes szabadságot követel.“

Ezen szempontokból kiindulva vegyük

bonczoló kés alá a múlt vasárnap november 19-én nálunk először színre hozott „A primadonna“ című bohózatot, melyet Kövessy Albert városi színházunk kedvelt és ügyes tagja írt, és melyhez a zenét Tombor Aladár szerző.

A bohózat meséje olyan, amilyen a más e fajta szindaraboké lenni szokott. Egy férj, ki papucs alatt nyög, de kirúg mindenütt, ahol csak teheti. Fut a szoknya után, bár két felnőtt leánynak apja, vacsorázik orpheumi primadonnával és ez által kellemetlen helyzetbe hozza leendő vejét. Ezen az incidensen fordulna meg a mese, ha nem kuszálná azt össze ismét egy falusi gavallér szerelme, melyet nem az imádott primadonna, hanem egy, a modern szinművekben el nem maradható gigerli szit és biztat. Szóval a cselekvések és bonyodalmak nem a jellemek vagy érdekek összeütkezéséből erednek, hanem félreértésekből, képzelt akadályokból és lármás zavarokból.

Es ennek így kell lenni, mert a bohózatokban a jellemek helyett, a helyzetek játéka uralkodik. Így okadatolható aztán, hogy — mint a jelen esetben is megtörténik — a leendő após kalandjai és kihágásai meghittévé teszi leánya vőlegényét és hogy a komoly falusi családapa,

ki csak azért jön a fővárosba, hogy fiát az orpheumbeli primadonna hálójából kiragadja; csak azért dühösködik fiával, mert a nő ruhába öltözködött, felesége elől menekülő Czinczár Kajetánt nézi a primadonnának. Később maga az öreg sietteti az egybekelést, mert fél, hogy behábarodhatnék a kaczer leányba.

Kövessy is úgy járt el mint szoktak a bohózatok írói. Valószínű cselekvés helyett kezébe fogta az események fonálszálaikat és mozgatta alakjait kénye-kedve és szeszélye szerint. Csinált hihetetlen találkozásokat, névcsereből eredő zavarokat, égből pottyant szerelmeket, megbolondulást, lőtást-futást, pikáns dalokat és táncokat, de minden durva elmésséget, kétértelmű frivolságot, esztelen torzításokat kerülve. — Megengedett magánsk annyit, a mennyit megenged Dóczi — kinek tekintélyében senki sem kételkedik, hogy a bohózat alakjait domboru tükörből mutatja, mely az emberi gyarlóságok vonásait nagyítva, tulozva tükörzi vissza, hogy annál szembetűnőbb legyen.

De különben a természet is alkot tulzott és torzított komikai jellemeket. Ha a bohózat írója ezeket hiven visszatükörzi egyáltalán nem torzít. Ha nem is napon-ta, ha nem is egészben, de részleteiben

sem éjjel sem nappal, legalább a vasuti közlekedésre felügyelhetnének.

Rendőrfőnökünk kötelessége a külső rendőri szolgálatot odaterelni: hogy minden egyes személyvonat megérkezésekor maga a rendőrbiztos jelen legyen legalább egy legényével az indóháznál, s hogy ezt megcselekedte esetről esetre szolgálati könyvében igazoltassa az államásfőnökkel, eljárása eredményéről hetenkint egyszer vagy 2-szer is tegyen jelentést föltöltés hatóságának, amikor aztán tudni fogjuk azt is: mivel tölti idejét a puszta rendőrsereg, nem alusza-e el téli állmát épen akkor amikor a legveszedelmesebb gazemberek szöknek el orruk előtt a puszta, mint épen a napokban történt.

A „Teréztemplom“ festése.

(Egy katolikus hívőtől.)

A „Teréztemplom“ az egyedüli monumentális épület városunkban. Festése óriás pénzösszegbe kerül. A dolog jogi oldalához nem szólok hozzá, vajjon rendjén van-e az, hogy a város patronatusi jogánál fogva pénzt oda adja ugyan, de annyi joga már nincs, hogy a pénz célszerű hova fordítása tekintetében kellő ellenőrzési joggal is bírna! Így történt, hogy a „Teréztemplom“ festésében nem a város, mint erkölcsi testület, akaratára juthatott érvényre; hanem az e tekintetben laikus prépost-plébános kénye kedve szerint cselekedvén, nem olyan lesz a „Teréztemplom“ belseje, aminőnek a nagyközönség képzelte; nem olyan lesz, hogy a patronatusi jogot (inkább kötelességet) gyakorló város azzal a leg-távolabbról is meg lehetne elégedve.

A templom külseje tiszta renesance stílusban épült, ehhez képest a belső rész inkább román stílusban van tartva, ehhez kellett volna a festészeti mintáknak alkalmazva lenniök, már pedig erre a lényeges körülményre a pályázat kiírá-

többször látjuk hű képmásait a komika egyes alakjainak és éppen ebben áll Kövessy érdeme, hogy a természetben különálló részekből egy összeillő egészet tudott alkotni. Ha Kövessy, mint tehát a bohózat írója, szabadságát, a végső határig kiszélesíté és különben is komikus alakokat és helyzeteket egy kissé túlzott színekkel festi; ha hóbortos, bohóc, bolondos, szokatlan bizarr eseteket és jeleneteket állít az életet képviselő színpadi deszkákra: csak jogával élt.

Egy kötelessége van a bohózat írójának, és az abban kulminál: nevetetni a nézőt. No ennek megfelelt Kövessy; mert annyit és oly jó izüket már rég nem neveltünk mint a „Primadonna“ premiérjén.

Nem csoda; Kövessy úgy látszik önmagának szabta a jeleneteket. Minden alakja az ő észjárásának tekervényes utain járt. A dalokba saját egyéni nézeteit elemés gúnyos versszakokba foglalva szötte bele. A coupletokban a társadalmi dolgokról és a napi eseményekről kissé pikkans, de mindig a régi görög komédiák paradi-
modorban adta elő nézeteit mint-
a a régi görög komédiák para-
lyben a költő beszélt a közön-

megett tehát mindent, amit az

sakor nem voltak figyelemmel. A benyújtott pályaművek közt volt több olyan érdemes mű, mely kellő összhangot mutatott a festői stílus és az építészeti között.

Az elfogadott és nagyrészt el is készült tervezet határozottan ellenkező stílusban épült templomhoz illő. Alapszínezése és a falak klviteli rajza nem egyéb, mint egyszerű mázoló munka, mely valamely magánépület folyosóján nem venné magát rosszul ki, de egy monumentális épületnél, hol az eféle munkát nem minden évtizedben készítik újra, határozottan hibás a terv és rossz a kivitel az anyag minőségét és tartósságát illetőleg is, mert az oldalfalak mázolója nem tarthat tovább mint legfőleg 3-4 évig; akkor lefog hullani, ezt szakértők most is igazolhatják, de a tény mihamarább szintén begyőzi majd állításomat.

Az egész festés a görög orientális (közönségesen oroszoknak nevezett) stílusban van tartva. Hogy miokból pártolták az irányadó helyen a szláv mintát, azt nem kutatom, de kijelentem, hogy a művészet magasabb fokán állott egyéb pályaművek mellőzése által nem az illető pályázók sértettek meg, hanem maga a patronatusi jogot gyakorló erkölcsi testület, és kiváltképp a kath. hívők nagy közönsége, mert ez a minta nem a mi nagytemplomunkhoz való; a silány kivitel folytán pedig (a képek kivitelével) az egész munkát talán rövid pár év múlva előről kezdenek.

Kicsinyes okok miatt tehát az óriás költséggel keresztülvitt festészet alapjában és lényegében teljesen elhibázott mű. Megyőzödhetik bármely elfogulatlan szemlélő arról, amit említettem eddig, de a laikus közönség szépészeti érzékét is sérti az, hogy az oldalfalakon levő vonalak nem egyenesek, hanem görbe húzások, az alsó mozaik körzet pedig nem márványozás sem mozaik, hanem egyszerű Granit Terazza mely a konyhába való. Azt is hibának tartom, hogy majdnem minden alak, a sanctuarium kivételével, rózsaszínű ruhával bir

élet és amit a komédia szabályai követelnek. Csak egy nagyobb hibába esett, ami mégis csak túlzásnak nevezhető, t. i. művében valamennyi jellem komikai. Ez nem okvetlenül szükséges, mert a bohózatban egy-egy komoly jellem is szerepelhet; ezek nem fognak ugyan nevetetni, de általuk bölcsőbbek leszünk, ami nem ellenkezik a vigsággal, sőt okos észrevételeikkel elősegíthetnek abban, hogy a többi jellemben a rejtettebb komikumot könnyebben felismerhessük. Azonkívül egyes ellentétül is szolgálhatnak, s így elősegítik a komédia céljait.

És most, hogy nézeteinket elmondottuk, bátran kinyilvánítjuk, hogy Kövessynek van tehetsége a színművelés e fajtájához. Ismeri a kulcsok titkait, tud hatásos komikumot rögtönözni és jeleneteket úgy alkotni, hogy a néző érdeklődését feléleszt. Izléssel és rutinnal ír és csoportosít; tudja, hogy a bohózat firmája alatt nem kelendő minden selejtes szétfoszló árú, hogy a bohózat nem lehet a szerző alanyi elménczkedéseinek és szóelczeitnek tárháza.

Maga a darab előadása és rendezése biztos, kerekded és összevágó volt.

Szné.

s az arc és hajzat színei összefolynak, mi a szemet sérti s a kép értékét tönkresilányítja.

A villamos világítás haladása a magyar vidéki városokban.

A nagyszerű ipari haladás, mely nemcsak a magyar fővárosban, hanem az egész országban minden nagyobb, sőt kisebb magyar vidéki városban is nyilvánvaló lesz, legjobban abban az érdekes tényben mutatkozik, hogy Magyarország fővárosa a villamos világítás terén felülmulta Ausztria fővárosát. A villamos világítás Budapestén előbb be lesz hozva, mint Bécsben. És most még a serény társadalmi és politikai élet által kitűnő magyar vidéki városok is egymás után bevezetik a villamos világítást, mielőtt az osztrák vidéki városokban csak szó is lenne arról, hogy e hasznos reform létesítésére gondoljanak. A magyar mérnökök és különösen a magyar elektrotechnikusok tekintélyének nagy becsületére válik, hogy a villamosság előállításának magyar gyárakban feltalált rendszere, a villamos áram átválttatása megfelelő ipari használatra, távol Magyarország határain túl is alkalmazásra jut. Magyarország tehát a villamvilágítási ipar terén, mint azt a „Magyar villamossági részvénytársaság“ gyakorolja, nemcsak azt a nagy eredményt érte el, hogy magában Magyarországon a honi ipar elégíti a városi világítás legmagasabb igényeit is, hanem még külföldre is képes kivinni gyártmányait, illetve villamvilágítási berendezéseit.

A magyar vidéki városokra nézve a villamos világítás bevezetésének az általa a legpraktikusabb módon biztosított tűzbiztonság szempontjából is különös fontossága van. A tűzvész ellen a legnagyobb biztonságot minden más világítási eszközzel szemben mindenesetre a villamvilágítás nyújtja, a mely annyiban is előnyös, hogy a villamosság előállítására szükséges géptelep és a világítási berendezés első befektetése után a villamos világítás évi költségei nagy fogyasztás mellett olcsóbbak mint a légszusz, vagy petroleum világításai. A magyar villamossági társaság, mely a magyar fő- és székváros Budapest villamvilágítását elvállalta, már most kénytelen tőkét nagyobbítani, mert el van látva megrendelésekkel a külföldre, Budapest és több magyar vidéki város villamvilágításának berendezésére. A magyar ipar e haladásának még az a különös előnye is van, hogy a látogatók és kereskedők, kiket Magyarország a szomszéd keleti államokból fogad, nemcsak Budapesten, hanem sok vidéki városban is a tiszta, rendezetű városi igazgatás mintaképet láthatják. Ily jó városigazgatáshoz tartozik első sorban a jó világítás, melyet jobban, mint villamosság által, előállítani nem lehet. Ez az oka annak is, hogy a magyar villamossági társaság, és egyáltalán a magyar iparosok, kik a villamos erő előállítására és felhasználására szolgáló gyártmányokat készítenek, a keletre igen tekintélyes kiviteli üzletet kaptak a kezükbe. Nincs már messze az idő, midőn Magyarországon sem a színházakban, sem egyéb mulató vagy gyülekezési helyiségekben más világítást, mint a villamost, meg sem fognak engedni.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Színház. A heti műsor úgy általában, mint részleteiben kielégíté az érdeklődőket. Láttunk premiért, sikerült és nem sikerült operettet, diszeldadást, jutalomjátékot, bohózatot és Szekspir tragoédiát a következő sorrendben.

Szombaton nov. 18-án „A cigánybáró” 6 csász. és apostoli királyi felsége Erzsébet királyasszony névünnepeinek előestéjén mint diszeldadás ment, általános tetszés mellett. Természetes, hogy a siker orosz-lánrésze Kövessyt (Zsupán), Hunfit (Barrinkay) illeti. Bácskai (Saffi) sikertelenül küzdött a felső hangokkal. Hiába, Bácskai csak a népszínművekben arathat bábérokat. Kantai (Czipra) nagyon megfelelt. Éneke oly friss és csengő volt, hogy Bácskai, sőt néha Hunfit is túlszárnyalta.

Vasárnap nov. 19-én „A primadonna” bohózat telt ház előtt. Ezen premiére-ről külön cikkben számolunk be.

Hétfőn nov. 20-án másodszor „Mongodin úr felesége” hasonló eredménnyel, mint először, telt ház előtt.

Kedden nov. 21-én „Kisasszony felesége” operette gyenge előadás, gyenge rendezés és még gyengébb érdeklődés mellett. Marzsolán szerepe még Benkő Etelek magasan függő szőlő.

Szerdán nov. 22-én „Az erdő szépe” Feullet Octave 5 felvonásos színmű adotta Hahnel Aranka jutalomjátékául. A cím szerepben a jutalmazottnak sikerült az mi a színművészet egyik fő kelléke t. i. hangulatot keltett. Nem csodáljuk, mert Hahnel Aranka megjelenésében, játékában, mosolyában, sirásában van valami definiálhatlan báj, melynek alkotó részeit nem lehet boncsolni, megnagyarázni. Szóval ez olyan veleszületett valami, amiért „tragadónak” nevezik. Legerősebb fegyvere a kellem és a szépség a miből bőven kijutott Hahnel Arankának, kiről elmondhatjuk, hogy játéka mindig hat és e hatásnak titka valami rejtélyes áramlat, mely lelkéből a közönség lelkéhez szól, mint a villanyosságban az inductió, mely a szunyadozó erőt kölcsönös érintkezés által fölkelti. Hahnel kedvelt színésznő, ezt tapasztalhatta a fogadtatásból, melyben a szép számú közönség részesíté és a kapott sok virágból, melylyel tisztelői meglepték. A sikerhez hozzájárultak még Füredl (Gui Chatel Albin marquis), ki még soha sem tetszett ennyire mint ezen estén. Ábray Aranka (Lujza) és Kemény (Didier) igyekeztek. Törökne (ösv. Peumarch grófne) élénk mozdulatai galambosz hajával ellentétben voltak. Mátray a földesura utódaihoz hűséggel ragaszkodó bretagnei koldust oly hiven személyesíté, hogy játékaival a művészi határig emelkedett. Fehérvári (Penmarch Hugó) és Liptai (Farkas) tetszettek. Végül Bihari (Morel György) kit szép alakítása, komoly és átgondolt játéka miatt legelől kellett volna megemlítenünk, általában sok tapsot aratott.

Csütörtökön nov. 23-án „Nap és Hold” Lecoque kellemes zenéjű operettje került színre, még pedig, a mi az utóbb előadott operetteknel ritkaság számba ment, kerek, összevágó előadásban. Természetes, hogy Kövessy tetszett legjobban.

Pénteken nov. 24-én „Doktor Faust házi sarkája” tüneményes bohózat félárakkal. A folytonos esőzés miatt nem igen telt meg a színház.

Szombaton nov. 25-én Macbeth Szekspir tragoédiája, melyről jövőben fogunk beszámolni.

HIREK.

— **Czorda Bódog** a m. kir. Kuria új másodelnöke kedden letette a hivatalos esküt, s állását azonnal el is foglalta. Adja isten hogy a hozzá fűzött várakozásnak teljes erő és egészségben megfelelhessen.

— **Kossuth Lajos** beteg. Ezt a hirt hozták az országos lapok, de állítólag a baj nem épen veszedelmes.

— **Havazás** állott be tegnap a hosszszas esőzések után, — a táj téli képet öltött.

— **Dörgés, villámlás** riasztotta fel az alvókat november hó 24-én éjjel utáni két óra felé, s ez eltartott nagy záporos kiséretében reggeli 5 óráig. Reggel néhány perere kitisztult, sőt a nap is megmutatta magát, de azután csakhamar zuhogni kezdett az eső, s 9 óra tájt még egyszer megdördült az ég egész nyáriasan. Ezt a hetet is a folytonos nagy esőzés teszi emlékeztetéssé.

— **Szabadka** sz. kir. város törvényhatósága 1893. évi november hó 27-én d. e. 9 órakor a „Pest város”-hoz címzett száloda nagytermében renkívüli közgyűlést tart. Tárty: Tanács javaslata az építendő nőtanító képezde tárgyában. Tanács javaslata a volt képezdei kert kisajátításáért megajánlott összeg elfogadása iránt.

— **A rég halasztot** katolikus nagy gyűlés ma végre megtartatik Szabadkán, de tekintettel a kellemetlen időjárásra nem szabadban, hanem a „Pest városhoz” címzett száloda nagytermében. Minthogy a vidékről is sokan érkeznek, helybelieket is vonzani fog egy vagy más érdek, a terem előre láthatólag nagyon szűk leendő.

— **Tegnap este 9 órakor** szállították a szabadkai vasutállomáson keresztül **Battenberg Sándor** volt bolgárfejedelem holttestét utolsó nyugóhelyére Belgrádon át Szófia felé külön vonaton. A vonat egy szalonkocsis, 10 személykocsi és két teherszalonból állott.

— **A római pápa** halálos beteg s ha a katasztrófa hamar nem következne is be, az orvosok állítása szerint a tavaszt nem éri meg az egyházfejedelem.

— **Baleset a Szabadka — bajai vonaton** A f. hó 22-én d. u. Szabadkáról Bajára közlekedő vonaton Bikity és Baja közt baleset történt, mely könnyen válságos lehetett volna az összes utasokra nézve. Ugyanis a vonatot oly gépész vezette ki az nap legelőször működött e minőségben; okleveles vizsgázott gépész ugyan, de gyakorlatilag úgy látszik kevés vagy plane semmi tapasztalata nincs, mert különben tudta volna a viztartály csinját-binját s ekkor vízhiány miatt a kazán fel nem robbant volna, A főfűtő életveszélyes. A gépész súlyos sérüléseket szenvedett. A vonatonak s az utasoknak különben semmi bajuk nem esett, csupán az a kellemetlenség történt meg hogy gyalog kellett a helyszínről menni Bajára hol 2 órai gyalogolás után, faradtan, átázva, lucskosan értek be Bajára. Csudálatos hogy az intéző körök egy gyakorlatilag még egészen tapasztalatlan ember vezetésére biznak egy oly személyvonatot, mely sokszor zsufoolva indul el Szabadkáról.

— **A „Fehér kereszt”** szabadkai fiókegylete ma f. évi november hó 26-án d. u. 3 órakor közgyűlést fog tartani a városháza tanácstermében, a melyre az egylet tagjai ez úton is tisztelettel meghívotnak.

— **Tolvajlások** napi rendben vannak. A 7-ik köri fűzfás utca majd minden udvarát meglopták a héten. A tolvajok sérteletlenek.

— **Aki könnyen akart megszabadulni adósságától.** Ösv. Czondör Györgyné pana-

szolja a rendőrségnél hogy Fencsel János vasuti fékes neki egy kötelezvény alapján 121 frttal adósa, mely követelés a napokban lett esedékessé. Panaszosnő megjelenvén az adós házánál prezentálta neki az adóslevelet, ezt adós kezéből kivette s darabokra tépte. Ezután a hitelezőt hazaküldte azzal, hogy pár nap múlva megfizet. Az asszony ismét megjelenvén adósánál, ez a fizetést megtagadta, sőt kijelentette, hogy neki soha nem is tartozott. Panaszosnő erre bünteljelentéssel fenyegette adóst, ki nagy nehezen 78 frtot fizetett a többi tartozást a hátralékos azaz 43 frt megfizetését megtagadta. Miután azonban ez úgy nem tartozik a rendőrség hatáskörébe, panaszosnő a rendes bíróság igénybevitelére utasítatott.

— **A fővárosi nemzetközi betörő banda** számai városunkban. Mint olvasóink tudhatják, f. hó elején több nagyobb fővárosi üzlethelyiségben vakmerő betöréses rablások történtek, de a tettesek nyomára mindeddig nem akadtak. A napokban két gyanus utas Bpestről H. M. Vásárhelyig utazott vonaton, ott kiszálltak és egy nehez kofferrel szállítottak tovább kocsin Röszkéig, itt azonban nyomuk veszett. Rendőrségünk a banda egyik tagját, az itteni szerb templomot kirabolt Egzarics Jánosnak tartja, ki a váci fegyházból megszökvén, országszerte köröztetik. A vizsgálat érdekében bővebbi adatokat egyelőre elhallgatni vagyunk kénytelenek.

— **Érdekes bűnügy tárgyalása** kerül rövid napok alatt a törvényszék elé. Emlékezhetnek olvasóink arra a tömeges váltó hamisításra, melyet mult évben több helybeli kereskedő aláírásának meghamisításával 2 fiatal gyerkőcz elküvetett. Az egyik tettes öngyilkos lett, a másik Fiuméből való idekísértetése alkalmával a vonatról leugrott, megszökött s nyoma veszett. Most — mint halljuk, — az egyik káros pénzintézet a váltókon szerepelt elfogadó ellen fordult, kinek testvéröccse vette volna fel a pénzt, de ez a fiu is az eset után 2—3 nappal igen gyanus körülmények között hirtelen meghalt. Állítólag mérgezés folytán mult ki. Közölni fogjuk annak idején az érdekes eset lefolyását.

— **Egy részeges házaspár tragikus vége.** Biró János helybeli lakos földmivelő feleségével szül. Szabó Borbálával nem valami boldog együttélést folytattak. Iszákos volt mindkettő és napi keresményük rendszeren a pálinkás boltba vándorolt. Így aztán mikor este bepálinkázva tértek vissza hajlékukba napi renden volt a verekedés egymás közt. Ilyen csata folyhatott a kedves házaspár között f. hó 20-án este is. Ugyanis f. hó 21. reggelén a gyengéd férj feleségét halva találta ágyában, miről a rendőrségnél jelentést tőn. A rendőrség a dolgot gyanusnak találván vallatóra fogta Birót. A vallomás valószínűvé tette, hogy bűntény forog fenn. A rendőri és törvényszéki előnyomozás a szakértő orvosokkal egyetemben konstatálta, miszerint az asszony egyszerűen agyonütöttetett s miután a férjnek abbeli vallomása miszerint azon éjjel kivüle senki a lakosztályban nem volt, sőt bevallotta azt hogy azon éjjel feleségével egy ágyban nyugodott s csak reggel midőn felkelt vette észre, hogy hitves társa meghalt; — továbbá azon körülmény, miszerint a lakosztályban több vértől borított tárgyat és számos helyen vértócsákat találtak, — mind arra val, hogy Biró maga lehetett az aki feleségét agyonütötte. A gyanus okok folytán letartóztatott és a kir. ügyészségnek átadatott.

— A szabadkai dalegyesület saját pénz-tára javára a „Pest“-szálloda nagytermé-ben 1893. évi december hó 2-án hang-versenyt rendez. Belépő jegy ára szemé-lyenként 2 kor. Jegyek előre válthatók Farkas J. és Székely Simon urak keres-kedésében és a hangverseny napján a pénztárnál. Kedete este 8 órákor. Mű-sorozat; 1 Liszt: Rajna-bordal. Énekli a dalegyesület férfikara. 2. Ernst: Elégia. Hegedűn előadja: Komlos Armin ur. 3. Népdalok: a) Nem hallottam soha ily bús haragszót . . . b) Sik a pusztá . . . c) Fősvény az én uram szörnyen . . . Vegyeskar. Éneklik: Aranyi Józsika, Brenner Józsefné, Budanovics Ilonka, Csernyus Anna, Decsy Antali ifj, Frankl Istvánné, Haverda Ella, Haverda Maris-ka, Janiga Juliska, Kammerer Mariska, Ludinszky Lajosné, Piller Odola, Proko-povics Nina, Révfy Jenőné, Stoczek Cam-illa, Szabados Aranka, Szigethy Ilon-ka és Vincze Györgyné urhölgyek, és a dalegyesület férfikarából 12 en 4. Gounod: Cavatina, Faust operából. Énekli: Bene-dek Antal ur. 5. Gaal; Olasz dalok, Ének-li a dalegyesület férfikara. 6. Erkel: Tiszaparti jelenet, Bánk-bán operából. Hetes. Előadja: hegedűn: Haggi Sán-dor, Komlós Armin, dr. Vécsei Jenő, Stoczek Camilla, Hubert Helmina, dr. Schnier György; mély hegedűn Farkas József, dr. Hodossy Géza; gordonkán: ifj. Frankl István, Völgyi Lajos; fuvo-lán: dr. Brenner József, ifj. Decsy De-zső, és zongorán: Völgyi Péter urak. 7. Altenhofer: Az innisfari harang. Vegyeskar. 8. Erkel: Honvéd takaródó a „Névtelen hősök“ című operából. Énekli a dalegyesület férfikara.

— A szegedi kereskedelmi és iparka-mara 1893. évi november 28-án (kedden) d. u. 1/2 5. órákor saját helyiségében tart-ja ülését. Ez ülésen tárgyalva lesz a többi között Metzner Henrik és Schönstein Mór szabadkai ezetgyárosok folyamodása, mely-ben az adómentes szesz behozatali vámjá-nak elengedését kéri kieszaközölni. (Az iparosztály javaslatával.)

— Oriás termények. Az amerikai utjáról épen csak alig hazatért budapesti magkereskedő Mauthner Ödön maris egy olyan kiállítással lepte meg a bu-dapestieket, a mely pártját ritkítja és az Andrássy uti üzlet kirakataiban kiállított termények oly szé-pek és olyan oriás nagyok, a miniket eddig még országos kiállításokon sem láttunk. Vannak ott 101, 103 és 108 kilós oriás tökpeldányok, 11 1/2 sőt 13 1/2 kilós k-larabok, melyek oriás súlyuk dacára sem faszok, hanem teljesen zsengék, de látunk itt 17 kiló súlyu oberndorfi répát is, melyet Friedmann péli termelő, 21 kilós olajbogyóalakú példányt, melyet Harkányi Károly gazdasága és 23 kilós Mamuth-ré-pát Józsa Sándor czeplédi garda állították elő, ter-mészetesen Mauthnertől került magból. A hozamokra kitűzött arany díjakat a következők nyerték el: Lol-lok Gusztáv kegyeli kasznár, kinek 1600 □ ölen-ként 940 mm. olajbogyóalakú, Politzer Fülöp déva-ványai birtokos, kinek katasztrális holdankint 1007 métermássa oberndorfi répája, és Barány Gábor dob-rai bérlő, kinek 1600 □ öles holdankint 1011 mé-ter mássa Mamuth répája termelt a Mauthnertől be-szerzett mag után. Friedmann péli termelő elkésett bejelentésével, neki 1101 métermássa Mauthner-féle oberndorfi répája termelt holdanként. Ha tekintetbe vesszük, hogy a múlt tavasszal majd a rovarok pusztították majd hideg szárazság viselte meg a répapalántákat, be kell vallanunk, hogy valamint a kiállított termények súlya, úgy a hatósági bizony-latokkal beigazolt fenti hozamok bámulatra méltók; mert bámulatások volnának normális, jó időjárás is és mindenesetre csak páratlan minőségű jó mag-vaknak kell az ilyen oriás eredményeket érdemül betudni.

NYILT-TÉR.*

SELYEM HAMISÍTVÁNY. Egessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban össze-pödörödik és csakhamar kialszik, maga után ese-kély világosbarna hamut hagyván: addig a ha-misított selyem mely zsiros színtű-szállonás-lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostazálai a festanyagtól telítetten tovább izza-nak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggyödül. HENNEBERG G. (cs. kir. ad-vari szállító) SELYEMGYÁRA ZÜRICHBEN, ház-hoz szállítva, postabér- és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyök-re való akár egész végekbeu levő valódi selyem szöveteiből. Svajozba czimzett levelekre 10 kros levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Bérlet 14. szám.
VÁROSI SZINHÁZ.
Ma vasárnap, november 26-án
másodszer
A PRIMADONNA.

Eredeti énekes bohózat 3 felv. a fővárosi életből, ír-ta Kövessy Albert. Zenéjét szerze Tombor Aladár.

Személyek:

Czinózar Kajetán	Kövessy
Veronka, neje	Törökne
Anna, Fellegi jegyese	Laczkó
Flóra	Lélek
Mariette, primadonna	Bácskai
Zona Titusz	Fehérvary
Csabay	Kemény
Fellegi	Lüredi
Kocsary	Márai
Gábor fia	Bihari
Trilla	Ferenzy

Kezdeté 7 órákor.

Hétfőn nov. 27-én A szultán operette 3 felv.

MŰSOR: Kedden „Jó barátok“ (vigjáték.) Szer-dán Hunfi Imre jutalomjátékául: „A kékszakállú herceg“ (operette.) Csütörtökön: ha. madszor „Mon-godin ur felesége.“ Pénteken „Dobó Katizza“ (fél-helyárral). Szombaton először: „A bubos pacsiirta.“

Felelős szerkesztő és léptulajdonos

SZALAY LÁSZLÓ A.

üggyéd.

Tokaji Cognac.

Első Tokaji Cognac gyár Tokaj.

12-11

Első Tokaji Cognac gyár Tokaj.

Tiszta borkivonat.
Minőség felülmulhatatlan.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város címével és beégett dugaszával van ellátva. Minden jobb fűszerüzletben kapható.

Uj lakatos üzlet.

Van szerencsénk a n. é. közönség beces tudomására adni, hogy f. é. október hó 15-én helyben, Teleki-tér, (szent ferencz-rendiek temploma mögött) Rádics József ur házában

lakatos üzletet

nyitottunk. (E házba a Jakab-utczáról is van be,arás.)

Elvállalunk épület vasalást, bármilyen diszesen kiállítandó rácsok felállítását, di-szes gázlámpák berendezését, tűshelyek ké-szítését stb. Javításokat is elfogadunk ju-tányos árak mellett.

Tisztelettel

Balázs testvérek

épület lakatosok. 6-12.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és állandóan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös fehélet, telítettség, savanyú felbőgés, hasmenés, gyomorfégés, felesleges nyálkakivá-lás, széklet, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkítés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyó-mortól származó, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámorholdáknál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizo-nyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár:

Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára sötét szalag van ragasztva a keszítő aláírásával (O. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságot bizonyítom“.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók.

Szabadkán Gálffy György és Nyértit Béla gyógyszerházában.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein freres gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A Braunstein freres cég csakis Gassicourthban (S. és O.) franciaországban létező saját papirgyárának készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legújabb elveken alapuló berendezett telep készítményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely elárúsítására szánt gyáriraktár helységo

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az Általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papirból készített valódi francia szivarkapapír, valamint valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Freres“ céget viseli,

25-24

Szabadkán Joó Gusztáv urnál kapható.

Schlesinger Sándor könyvnyomdája Szabadkán.

Jégverem.

Egy a város belterületén fekvő jégverem több évre 3-8

haszonbérbe vétetik.

Ajánlatok V. K, 5675 czim alatt

Haasenstein & Vogler

(Jaulus és társa) céghez,

Budapestre kéretnek.